

32003L0018

15.4.2003

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ

L 97/48

DYREKTYWA 2003/18/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**z dnia 27 marca 2003 r.****zmieniająca dyrektywę Rady 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 137 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾, przygotowany po konsultacjach z partnerami społecznymi i Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa, Higieny i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy,uwzględniając opinię europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

uwzględniając konsultacje z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W swoich wnioskach z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu ⁽⁴⁾ Rada zaprosiła Komisję do przedłożenia propozycji zmiany dyrektywy 83/477/EWG ⁽⁵⁾, biorąc po uwagę w szczególności korzyści ze zmiany punktu ciężkości i dostosowania środków ochrony dla osób, które są obecnie narażone na największe ryzyko, w szczególności pracowników usuwających azbest i pracowników, którzy przypadkowo mają styczność z azbestem w miejscu pracy w trakcie usług serwisowych i konserwacyjnych.
- (2) We wnioskach tych Komisja została również zaproszona do przedłożenia propozycji zmiany dyrektywy 83/477/EWG w świetle bardziej szczegółowych badań w sprawie dopuszczalnych wartości narażenia na działanie chryzotyłu oraz metod mierzenia stężenia azbestu unoszącego się w powietrzu, opierając się na metodzie przyjętej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Podobne kroki należy podjąć odnośnie do włókien zastępczych.
- (3) Komitet Ekonomiczno-Społeczny w swojej opinii o azbestie ⁽⁶⁾ wezwał Komisję do podjęcia nowych środków w celu ograniczenia ryzyka dla pracowników.

- (4) Zakaz obrotu handlowego i stosowania chryzotyłu, wprowadzony dyrektywą Rady 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych ⁽⁷⁾, wchodząca w życie od dnia 1 stycznia 2005 r., przyczyni się do znacznej redukcji narażenia pracowników na działanie azbestu.
- (5) Wszyscy pracownicy powinni być chronieni przed zagrożeniami związanymi z narażeniem na działanie azbestu, dlatego odstępstwa stosujące się do sektorów morskiego i lotniczego powinny być usunięte.
- (6) W celu zagwarantowania jednoznaczności w definicji włókien należy zdefiniować je ponownie albo używając terminologii mineralogicznej, albo z uwzględnieniem ich numeru Chemical Abstracts Service (CAS).
- (7) Bez naruszania innych przepisów Wspólnoty dotyczących obrotu handlowego i stosowania azbestu ograniczenie działań wiążących się z narażeniem na działanie azbestu powinno odgrywać bardzo ważną rolę w prewencji chorób związanych z takim narażeniem.
- (8) System zgłaszania prac wiążących się z narażeniem na działanie azbestu powinien być dostosowany do nowych sytuacji w miejscu pracy.
- (9) Istotne jest wyeliminowanie czynności narażających pracowników na działanie włókien azbestowych przy wydobyciu azbestu lub przy produkcji i przetwarzaniu wyrobów azbestowych, lub przy produkcji i przetwarzaniu wyrobów zawierających celowo dodane włókna azbestowe, mając na uwadze wysoki i nieprzewidywalny poziom narażenia na działanie.
- (10) Biorąc pod uwagę najnowszą wiedzę techniczną, konieczne jest bardziej precyzyjne określenie metodologii pobierania próbek, stosowanej w pomiarze stężenia azbestu w powietrzu oraz metody liczenia włókien.
- (11) Chociaż niemożliwe jest, jak na razie, zidentyfikowanie dopuszczalnej wartości narażenia, poniżej której azbest nie powoduje ryzyka powstania nowotworu, dopuszczalna wartość narażenia zawodowego na działanie azbestu powinna być obniżona.

⁽¹⁾ Dz.U. C 304 E z 30.10.2001, str. 179 i

Dz.U. C 203 E z 27.8.2002, str. 273.

⁽²⁾ Dz.U. C 94 z 18.4.2002, str. 40.⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 11 kwietnia 2002 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym), wspólne stanowisko Rady z dnia 23 września 2002 r. (Dz.U. C 269 E z 5.11.2002, str. 1) i decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2002 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym). Decyzja Rady z dnia 18 lutego 2003 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).⁽⁴⁾ Dz.U. C 142 z 7.5.1998, str. 1.⁽⁵⁾ Dz.U. L 263 z 24.9.1983, str. 25. Dyrektywa ostatnio zmieniona przez dyrektywę 98/24/WE (Dz.U. L 131 z 5.5.1998, str. 11).⁽⁶⁾ Dz.U. C 138 z 18.5.1999, str. 24.⁽⁷⁾ Dz.U. L 262 z 27.9.1976, str. 201. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 2001/91/WE (Dz.U. L 286 z 30.10.2001, str. 27).

- (12) Pracodawcy powinni być zobowiązani do dokumentowania na piśmie, przed rozpoczęciem wszelkich projektów związanych z usuwaniem azbestu, obecności lub przypuszczalnej obecności azbestu w budynkach lub instalacjach oraz przekazywania tych informacji osobom, które mogą być narażone na działanie azbestu w wyniku używania, konserwacji lub innych prac prowadzonych w budynku lub na dachu budynku.
- (13) Należy zapewnić, aby prace rozbiórkowe lub usuwanie azbestu były prowadzone przez firmy znające wszystkie środki ostrożności, jakie trzeba podjąć w celu ochrony pracowników.
- (14) Aby w znaczącym stopniu przyczynić się do redukcji zagrożeń związanych z narażeniem na działanie azbestu, należy prowadzić specjalne szkolenia dla pracowników, którzy są lub mogą być narażeni na takie działanie.
- (15) Zawartość rejestru osób narażonych oraz kart zdrowia, o których mowa w dyrektywie 83/477/EWG, powinna być dostosowana do wymogów dotyczących rejestrów, o których mowa w dyrektywie Rady 90/394/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) ⁽¹⁾.
- (16) Mając na uwadze wczesne wykrywanie schorzeń związanych z narażeniem na działanie azbestu, praktyczne rekomendacje w sprawie nadzoru klinicznego nad narażonymi pracownikami powinny być aktualizowane w świetle najnowszej wiedzy medycznej.
- (17) Ponieważ cel proponowanego działania, a mianowicie poprawa ochrony pracowników przed zagrożeniami związanymi z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy, nie może być wystarczająco osiągnięty przez Państwa Członkowskie, natomiast dzięki skali i efektom działań może on być lepiej osiągnięty na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjąć środki, zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, o której mowa we wspomnianym artykule, dyrektywa ta nie wychodzi poza to, co niezbędne dla osiągnięcia tego celu.
- (18) Zmiany wprowadzone niniejszą dyrektywą stanowią konkretny wkład w stworzenie społecznego wymiaru wspólnego rynku.
- (19) Zmiany te są ograniczone do minimum, aby nie nakładać niepotrzebnych obciążeń na powstawanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
- (20) Dyrektywa 83/477/EWG powinna być zmieniona odpowiednio do powyższego,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie 83/477/EWG wprowadza się następujące zmiany:

- 1) W art. 1 skreśla się ust. 2.
- 2) Artykuł 2 otrzymuje brzmienie:

⁽¹⁾ Dz.U. L 196 z 26.7.1990, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 1999/38/WE (Dz.U. L 138 z 1.6.1999, str. 66).

„Artykuł 2

Do celów niniejszej dyrektywy »azbest« oznacza następujące włókniste krzemiany:

- azbest aktynolitowy, nr CAS 77536-66-4 (*),
- azbest gruenerytowy (amozyt), nr CAS 12172-73-5 (*),
- azbest antofilitowy, nr CAS 77536-67-5 (*).
- chryzotyl, nr CAS 12001-29-5 (*),
- krokidolit, nr CAS 12001-28-4 (*),
- azbest tremolitowy, nr CAS 77536-68-6 (*).

(*) Numer w rejestrze Chemical Abstracts Service (CAS). ”

3) W art. 3:

a) ustęp 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pod warunkiem że narażenie pracownika jest sporadyczne i o niskiej intensywności oraz jeżeli z wyników oceny ryzyka, o której mowa w ust. 2, jasno wynika, że dopuszczalna granica narażenia na działanie azbestu nie będzie przekroczona w powietrzu w obszarze pracy, art. 4, 15 i 16 mogą być uchylone, jeśli praca obejmuje:

- a) krótkie, niewykonywane ciągle prace konserwacyjne, w których wykorzystuje się tylko materiały bez cech kruchości;
- b) usuwanie bez niszczenia nienaruszonych materiałów, w których włókna azbestowe są mocno związane z podłożem;
- c) obudowywanie lub zabezpieczanie materiałów zawierających azbest, jeżeli są one w dobrym stanie;
- d) monitorowanie i kontrola atmosfery oraz pobieranie próbek w celu sprawdzenia, czy dany materiał zawiera azbest.”

b) dodaje się ust. 3 bis w brzmieniu:

„3 bis. Państwa Członkowskie, po konsultacji z partnerami społecznymi zgodnie z krajowym ustawodawstwem i praktyką, wydadzą praktyczne wskazówki do określania sporadycznego narażenia i o niskiej intensywności, o którym jest mowa w ust. 3.”

4) W art. 4 przyjmuje się następujące zmiany:

a) punkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Pracodawca przedstawia wspomniane informacje upoważnionym władzom Państwa Członkowskiego przed rozpoczęciem pracy, zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi.

Informacja ta musi zawierać co najmniej krótki opis:

- a) lokalizacji miejsca pracy;
- b) rodzaju i ilości azbestu, który jest używany lub z którym jest styczność;
- c) związanych z nim prac i procesów;

- d) liczby zaangażowanych pracowników;
- e) daty rozpoczęcia i czasu trwania prac;
- f) środków podjętych w celu ograniczenia narażenia pracowników na działanie azbestu.”
- b) punkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) Każdorazowo, gdy zmiana warunków pracy może spowodować znaczny wzrost narażenia na działanie pyłu azbestowego lub materiałów zawierających azbest, wymagane jest przedłożenie nowej informacji.”
- 5) W art. 5 dodaje się następujący akapit:
- „Bez naruszenia stosowania innych przepisów wspólnotowych w sprawie obrotu handlowego i używania azbestu zakazane będą prace, które narażają pracowników na działanie włókien azbestowych podczas wydobywania azbestu lub podczas produkcji i przetwarzania wyrobów azbestowych albo wyrobów zawierających celowo dodany azbest, z wyjątkiem obróbki i usuwania materiałów powstających z rozbiórki i usuwania azbestu.”
- 6) Artykuł 6 otrzymuje brzmienie:
- „Artykuł 6
- Przy wszystkich pracach określonych w art. 3 ust. 1 narażenie pracowników na działanie pyłu pochodzącego z azbestu lub materiałów zawierających azbest na stanowisku pracy należy obniżyć do minimum, a w każdym przypadku poniżej dopuszczalnej wartości ustanowionej w art. 8, w szczególności poprzez zastosowanie się do następujących wskazań:
- 1) liczbę pracowników narażonych lub potencjalnie narażonych na działanie pyłu pochodzącego z azbestu lub materiałów zawierających azbest należy ograniczyć do możliwie jak najniższej;
 - 2) procesy technologiczne należy tak zaprojektować, aby nie powstawał pył azbestowy, lub jeśli okaże się to niemożliwe, aby zapobiegać wydostawaniu się pyłu azbestowego do atmosfery;
 - 3) musi istnieć możliwość regularnego i efektywnego sprzątnięcia i konserwacji wszystkich miejsc i sprzętu używanych podczas prac z azbestem;
 - 4) azbest lub materiały zawierające azbest i wydzielający pył należy składować i transportować w odpowiednich, szczelnych opakowaniach;
 - 5) odpady należy gromadzić i usuwać ze stanowiska pracy możliwie jak najszybciej, w odpowiednich, szczelnych opakowaniach z etykietami wskazującymi na obecność azbestu. Zalecenie to nie dotyczy prac w kopalni. Odpady takie należy utylizować zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych (*).
- (*) Dz.U. L 377 z 31.12.1991, str. 20. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 94/31/WE (Dz.U. L 168 z 2.7.1994, str. 28).”;
- 7) Artykuł 7 otrzymuje brzmienie:
- „Artykuł 7
1. Regularne pomiary stężenia włókien azbestowych w powietrzu na stanowisku pracy wykonywane są w zależności od wyników wstępnej oceny ryzyka oraz w celu zapewnienia przestrzegania dopuszczalnej wartości ustanowionej w art. 8.
 2. Pobieranie próbek musi odzwierciedlać indywidualne narażenie pracownika na działanie pyłu pochodzącego z azbestu lub materiałów zawierających azbest.
 3. Pobieranie próbek jest przeprowadzane po konsultacji z pracownikami i/lub ich przedstawicielami w przedsiębiorstwach.
 4. Pobieranie próbek jest dokonywane przez odpowiednio wykwalifikowane osoby. Pobrane próbki są następnie analizowane, zgodnie z ust. 6, w laboratoriach wyposażonych odpowiednio do liczenia włókien.
 5. Pobieranie próbek musi trwać przez taki okres, aby można ustalić reprezentatywne narażenie dla 8-godzinnego okresu odniesienia (jednej zmiany) za pomocą pomiaru albo średnio ważonych obliczeń.
 6. Gdzie to możliwe, liczenie włókien jest dokonywane przy pomocy mikroskopu z kontrastem fazowym, zgodnie z metodą zalecaną przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) z 1997 r. (*) lub inną metodą dającą równorzędne wyniki.
- Przy pomiarach stężenia azbestu w powietrzu, o czym jest mowa w pierwszym akapicie, uwzględniane są tylko włókna o długości większej niż 5 mikrometrów, szerokości mniejszej niż 3 mikrometry i stosunku długości do szerokości większym niż 3:1.
- (*) Określanie stężenia azbestu unoszącego się w powietrzu. Zalecana metoda, z użyciem mikroskopu z kontrastem fazowym (metoda filtru membranowego). WHO, Genewa 1997 (ISBN 92-4-154496-1).”
- 8) Artykuł 8 otrzymuje brzmienie:
- „Artykuł 8
- Pracodawcy zapewniają, że żaden pracownik nie będzie narażony na działanie azbestu unoszącego się w powietrzu w stężeniu przekraczającym 0,1 włókna na cm³ jako średnia ważona w przeliczeniu na 8-godzinny okres odniesienia.”
- 9) W art. 9 skreśla się ust. 1.
- 10) W art. 10 przyjmuje się następujące zmiany:
- a) w ust. 1 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:
- „W przypadku przekroczenia dopuszczalnej wartości ustanowionej w art. 8 należy ustalić przyczyny przekroczenia oraz możliwie jak najszybciej podjąć właściwe działania zmierzające do poprawy sytuacji.”;

b) ustęp 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeśli narażenia pracownika na działanie azbestu nie można ograniczyć innymi sposobami i przestrzeganie dopuszczalnej wartości narażenia wymaga stosowania indywidualnych środków ochrony układu oddechowego, nie może to być sytuacja stała i musi być ograniczona do absolutnego minimum w odniesieniu do każdego pracownika. W trakcie prac, które wymagają używania wspomnianych środków ochrony, zgodnie z krajowymi przepisami i praktyką zapewnione będą przerwy w pracy odpowiednie do warunków fizycznych i klimatycznych oraz, tam gdzie ma to zastosowanie, po konsultacji z pracownikami i/lub ich przedstawicielami.”

11) Dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Artykuł 10a

Przed rozpoczęciem prac rozbiórkowych lub konserwacyjnych pracodawcy podejmą, jeśli to wskazane ze względu na informacje uzyskane od właścicieli budynków, wszelkie niezbędne kroki w celu identyfikacji materiałów mogących zawierać azbest.

W przypadku jakichkolwiek wątpliwości co do obecności azbestu w materiale lub konstrukcji przestrzegane będą odpowiednie przepisy niniejszej dyrektywy.”

12) W art. 11 ustęp 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku pewnych prac, takich jak rozbiórka, usuwanie, naprawy lub konserwacja, co do których można przewidzieć, że dopuszczalna wartość ustanowiona w art. 8 jest przekroczona pomimo używania środków technicznych ograniczających stężenie azbestu w powietrzu, pracodawca określa działania zmierzające do zapewnienia ochrony pracowników podczas takich prac, a w szczególności zagwarantuje:

- a) wyposażenie pracowników w odpowiednie maski ochronne oraz inne środki ochrony indywidualnej, które muszą być przez nich używane;
- b) umieszczenie znaków ostrzegawczych informujących o przewidywanym przekroczeniu dopuszczalnej wartości ustanowionej w art. 8;
- c) zapobieganie rozprzestrzenianiu się pyłu pochodzącego z azbestu lub materiałów zawierających azbest poza teren zakładu lub poza miejsce prowadzenia działań.”

13) W art. 12 ust. 2 dwa pierwsze akapity otrzymują brzmienie:

„2. Plan pracy, o którym mowa w ust. 1, musi zawierać określenie środków zapewniających bezpieczeństwo i ochronę zdrowia pracowników na stanowisku pracy.

W planie pracy należy określić w szczególności, że:

- azbest i/lub wyroby zawierające azbest są usuwane przed rozbiórką, oprócz sytuacji, w których spowodowałyby to większe zagrożenie dla pracowników niż wtedy, gdy azbest i/lub wyroby zawierające azbest zostałyby pozostawione na miejscu,

- w razie potrzeby zapewnia się środki ochrony indywidualnej, zgodnie z art. 11 ust. 1 lit. a),

- po zakończeniu prac rozbiórkowych lub usuwania azbestu brak ryzyka wynikającego z narażenia na działanie azbestu na stanowisku pracy jest zapewniony zgodnie z krajowymi ustawodawstwem i praktyką.”

14) Dodaje się art. 12a i 12b w brzmieniu:

„Artykuł 12a

1. Pracodawcy zapewniają odpowiednie szkolenia dla wszystkich pracowników, którzy są lub mogą być narażeni na działanie pyłu zawierającego azbest. Szkolenia takie muszą być prowadzone w regularnych odstępach czasu i bez ponoszenia kosztów przez pracowników.

2. Zawartość merytoryczna szkolenia musi być łatwo zrozumiała dla pracowników. Musi ono umożliwić im zdobycie niezbędnej wiedzy i umiejętności w zakresie prewencji i bezpieczeństwa, a zwłaszcza w przypadku:

- a) właściwości azbestu i jego skutków dla zdrowia, w połączeniu ze skutkami palenia tytoniu;
- b) rodzajów wyrobów lub materiałów mogących zawierać azbest;
- c) prac mogących spowodować narażenie na działanie azbestu oraz znaczenia środków prewencji w minimalizacji narażenia;
- d) bezpiecznych metod pracy, kontroli narażenia i środków ochrony;
- e) odpowiedniej roli, rodzaju, doboru, ograniczeń i właściwego używania masek ochronnych;
- f) procedur ratunkowych w sytuacjach awaryjnych;
- g) procedur usuwania zanieczyszczeń;
- h) utylizacji odpadów;
- i) wymogów w zakresie badań medycznych.

3. Praktyczne wskazówki dotyczące szkolenia pracowników zajmujących się usuwaniem azbestu zostaną opracowane na poziomie wspólnotowym.

Artykuł 12b

Przed pracami rozbiórkowymi lub usuwaniem azbestu firmy muszą wykazać się umiejętnościami w tej dziedzinie. Dowody posiadania takich umiejętności są określone zgodnie z krajowymi przepisami prawnymi i/lub praktyką.”

15) W art. 14 ust. 2 litera b) otrzymuje brzmienie:

„b) jeżeli wyniki przekraczają dopuszczalną wartość ustanowioną w art. 8, pracownicy, których to dotyczy, oraz ich przedstawiciele w przedsiębiorstwie lub zakładzie pracy są możliwie jak najszybciej informowani o tym fakcie i jego przyczynach; biorą udział w konsultacjach co do działań, jakie należy podjąć, lub, w przypadkach nagłych, są jedynie informowani o krokach już podjętych.”

16) W art. 15 punkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) Pracownikowi należy przedstawić informacje i porady dotyczące stanu jego zdrowia w okresie, gdy ustało narażenie na działanie azbestu.

Lekarz lub władze odpowiedzialne za nadzór medyczny nad pracownikami mogą określić, że nadzór taki musi być kontynuowany po zakończeniu narażenia tak długo, jak uważa się to za konieczne do zapewnienia zdrowia danych osób.

Tego rodzaju dalszy nadzór jest prowadzony zgodnie z przepisami prawa i praktykami poszczególnych Państw Członkowskich.”

— osobisty wywiad,

— ogólne badania kliniczne, w tym szczególnie klatki piersiowej,

— testy wydolności płuc (objętość i tempo przepływu powietrza przez układ oddechowy).

Lekarz i/lub władze odpowiedzialne za kontrolę zdrowia powinny, w świetle najnowszej dostępnej wiedzy z dziedziny zdrowia zawodowego, podjąć decyzję w sprawie dalszych badań, takich jak: cytologia płwociny, radiografia klatki piersiowej lub tomodensytometria.”

17) W art. 16 punkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Wykaz, o którym mowa w ust. 1, oraz karty zdrowia, o których mowa w artykule 15 ust. 1, są przechowywane przez co najmniej 40 lat po zakończeniu narażenia, zgodnie z krajowymi przepisami i/lub praktyką.”

Artykuł 2

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 15 kwietnia 2006 r. i bezzwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

18) W art. 16 dodaje się punkt 3 w brzmieniu:

„3) Dokumenty, o których mowa w ust. 2, są udostępniane upoważnionym władzom, w przypadku gdy zakład pracy kończy swoją działalność, zgodnie z krajowymi przepisami prawa i/lub praktyką.”

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty przepisów prawa krajowego, przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy

19) Dodaje się art. 16a w brzmieniu:

„Artykuł 16a

Państwa Członkowskie wprowadzają adekwatne sankcje, mające zastosowanie w przypadku naruszenia krajowego ustawodawstwa przyjętego stosownie do niniejszej dyrektywy. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.”

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z datą jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

20) Załącznik I zostaje usunięty.

Sporządzono w Brukseli, dnia 27 marca 2003 r.

21) W załączniku II punkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) Badanie zdrowia pracowników powinno być prowadzone zgodnie z zasadami i praktykami medycyny pracy. Powinno ono uwzględniać przynajmniej następujące elementy:

— prowadzenie i przechowywanie dokumentacji medycznej i zawodowej pracownika,

W imieniu Parlamentu Europejskiego

P. COX

Przewodniczący

W imieniu Rady

M. STRATAKIS

Przewodniczący